

Rynek turystyczny Turcji

Karolina Bargieł

Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha
w Krakowie 2012

Wstęp	3
I. Podstawowe uwarunkowania rozwoju turystyki przyjazdowej, krajowej i wyjazdowej	
1. Ogólne informacje o badanym kraju	4
2. Atrakcje turystyczne przyciągające największą liczbę turystów	8
3. Infrastruktura turystyczna i komunikacyjna	12
4. Podstawowe determinanty konsumpcji turystycznej ludności	14
5. System zarządzania turystyką	15
II. Rynek recepcji turystycznej (zagraniczna turystyka przyjazdowa)	
1. Przyjazdy i główne kraje emitujące	17
2. Dochody z turystyki przyjazdowej – wielkość, struktura i dynamika	21
3. Analiza profili konsumenckich turystów pochodzących z najważniejszych rynków	21
4. Główne obszary koncentracji zagranicznego/przyjazdowego ruchu turystycznego	21
III. Rynek emisji turystycznej (turystyka wyjazdowa)	
1. Poziom aktywności turystycznej mieszkańców danego kraju/regionu w turystyce zagranicznej oraz krajowej	23
2. Wydatki na podróże zagraniczne oraz krajowe	27
3. Ulubione destynacje mieszkańców analizowanego kraju	28
IV. Znaczenie badanego rynku dla Polski.	
1. Analiza przyjazdów do Polski	29
2. WUTZ (Wskaźnik Użyteczności Turystyki Zagranicznej)	30
3. Zaangażowanie marketingowe Polski na danym rynku i zaangażowanie marketingowe danego kraju w Polsce	31
4. Analiza wyjazdów Polaków do analizowanego kraju	31
V. Analiza SWOT danego rynku	34
VI. Prezentacja przykładowej oferty dla danego segmentu demograficzno-społecznego	35
Podsumowanie	37
Bibliografia	38
Spis rycin	39
Spis tabel	39

Wstęp

Turcja to jedna z najpopularniejszych destynacji turystycznych dla turystów z całego świata, cieszy się ona również dużym zainteresowaniem wśród polskich turystów. Już od zaistnienia Republiki Tureckiej, rząd podjął działania mające na celu rozwój ruchu turystycznego w tym kraju. Prawdziwy rozkwit nastąpił w latach 80 XX wieku, by dziesięć lat później turystyka osiągnęła charakter turystyki masowej przyjmując, co rocznie milionowe ilości turystów z całego świata.

Poszczególne rozdziały mają za zadanie przedstawić oraz objaśnić podjętą problematykę w sposób wyczerpujący, opisując najistotniejsze fakty z zakresu lokalizacji, ukształtowania powierzchni, historii oraz środowiska geograficzno-przyrodniczego, a przede wszystkim skupić się na ocenie obecnej sytuacji w gospodarce turystycznej tego kraju.

Cel teoretyczny pracy ma za zadanie ukazać Turcję, jako popularną destynację turystyczną, co udowadnia umieszczenie Turcji w pierwszej dziesiątce krajów najczęściej odwiedzanych przez turystów wg UNWTO, perspektywę rozwoju tego rynku oraz użyteczności i przydatności Turcji dla polskiej turystyki. Poprzez analizę dokumentów strategicznych, raportów oraz najważniejszych stron internetowych praca ta może być wykorzystana w branży turystycznej, szczególnie dla przedsiębiorców pragnących bliżej zapoznać się z tamtejszym rynkiem i jego możliwościami oraz osób interesujących się tym krajem.

Podstawową metodą badawczą wykorzystaną w niniejszej pracy jest analiza źródeł wtórnych. Najważniejszymi pozycjami do uzyskania informacji są strony internetowe Tureckiego Instytutu Turystyki (www.turkstat.gov.tr), Ministerstwa ds. Kultury i Turystyki (www.kultur.gov.tr), oraz raporty turystyczne, a w szczególności raporty UNWTO i Ministerstwa ds. Kultury i Turystyki i Instytutu Statystycznego.

I. Podstawowe uwarunkowania rozwoju turystyki przyjazdowej, krajowej i wyjazdowej.

1. Ogólne informacje o badanym kraju/regionie

a) Historia Turcji:

Co najmniej 10 tysięcy lat temu ziemie obecnego państwa tureckiego były już zamieszkane, sami Turcy dotarli tutaj około tysiąca lat temu. W literaturze obszar ten nazywa się Anatolią. Nazwa ta była określeniem używanym przez starożytnych Greków dla określenia ziem leżących na wschód od skolonizowanego przez nich wybrzeża Azji Mniejszej, ale też używana była u Turków osmańskich w odniesieniu do jednej z prowincji obejmującej tereny Azji Mniejszej. Nazwa „*Ziemia Turków*” (*Turkiye*) spopularyzowała się w roku 1923, za sprawą Atatürka¹. Najstarsze ślady osadnictwa zostały odkryte nieopodal miasta Konya. Osada Czatal Hujuk pochodzi z okresu neolitu i było to największe skupisko ludności w tamtym okresie. W latach 546 – 545 p.n.e. wschodnia, jak i zachodnia Turcja poddała się panowaniu Persów, któremu to kres położyła wyprawa Aleksandra Macedońskiego.

Na przełomie naszej ery nadszedł czas panowania na tych terenach Rzymian. Ekspansja Rzymu rozpoczęła się od wybrzeży w II w. p.n.e. by zakończyć się w II w. n.e. zdobyciem Kapadocji. Cesarstwo bizantyjskie, powstało w 395 r. jako wschodnia część imperium rzymskiego ze stolicą w Konstantynopolu (dawne Bizancjum) oraz centrum chrześcijaństwa. Okres bizantyjski pozostawił wiele zabytków architektonicznych, malarskich i rzeźbiarskich, nie tylko w samym Istambule, ale również na terenie całej Turcji. Od VII do XI w. Bizancjum przeżyło inwazję Arabów, którzy wprowadzili na te tereny islam². Epoka turecka w Azji Mniejszej rozpoczęła się najazdem Seldżuków. Państwo osmańskie powstało w 1301 roku, a z czasem zaczęło rozrastać się najpierw poza Anatolię na tereny Europy, a później na Bliski Wschód i część Azji. Chrześcijańska stolica Bizancjum od tej chwili zwana miała być *Islamboul*- Miasto Islamu³.

Największy czas rozkwitu imperium osmańskiego przypadło za panowania Sulejmana Wspaniałego, przez Turków zwanego także Prawodawcą. Panowanie Sulejmana odznaczyło się wyjątkowym rozkwitem sztuki i architektury⁴. Po złotym wieku pod rządami jego następców dla Osmanów nastały gorsze czasy. Przez najbliższe stulecia wielu

¹ *Podróże Marzeń. Turcja*, pod red. J. Zaborowska. Wyd. Mediaprofit. Warszawa 2005, s. 15.

² Tamże, s.12.

³ Tamże, s. 48-49.

⁴ P. Zranek: *Turcja, od Bodrum do Alanyi*. Wyd. Delfy. Gdynia 2007, s. 22.

b) Podział administracyjny, ludność:

A detailed map of Turkey and its surrounding regions. The map shows the Black Sea to the north, the Aegean Sea to the west, and the Mediterranean Sea to the south. Major cities in Turkey are marked with dots, including Istanbul, Ankara (the capital, marked with a star), Izmir, Bursa, Antalya, and many others. Neighboring countries like Greece, Bulgaria, Georgia, Armenia, Iraq, and Syria are also labeled. Key geographical features such as the Bosporus, Dardanelles, Euphrates, and Tigris rivers are shown. A scale bar in the top right corner indicates distances in both kilometers and miles.

Turcję zamieszkuje 70,6 mln ludzi. Stolicą państwa jest Ankara. Największe miasta Turcji to: Sztambuł (ok. 12 mln mieszkańców), Ankara (ok. 3 mln mieszkańców), Izmir (ok. 2,5 mln mieszkańców), Adana (ok. 1,2 mln mieszkańców), Bursa (ok. 1,5 mln

⁶Z. Kruczek: *Europa. Geografia turystyczna*. Wydanie II. Wyd. Proksenia. Kraków 2005, s.255.

mieszkańców), Gaziantep (ok. 1 mln mieszkańców), Konya (ok. 900 tys. mieszkańców). Turcja jest republiką parlamentarną, na czele której stoi Prezydent i Premier. Językiem narodowym jest język turecki. Partie polityczne są zróżnicowane – od narodowych konserwatystów po socjalistów. Główną religią jest islam⁷.

Republika Turecka została podzielona na 67 *wilajetów* (prowincji), które dzielą się na powiaty, a te z kolei na gminy. W 2006 roku liczba prowincji zwiększyła się do 81, a wraz z rozwojem miast ta liczba wzrasta.

Ryc. 2 Aktualny podział administracyjny Turcji.

Źródło: http://mapas.owje.com/maps/8721_turkey-administrative-divisions-map, 25.11.2012

c) Wiza turystyczna

Turyści zagraniczni zakupują turecką wizę turystyczną w momencie przekraczania granicy tureckiej (na lotnisku po wylądowaniu w Turcji, na przejściach drogowych, kolejowych lub w portach). Wiza dla Polaków kosztuje 15 euro lub 20 USD i jest ważna 90 dni. Jest to wiza wielokrotnego przekroczenia granicy. Aby ją uzyskać należy okazać paszport polski, który w momencie wjazdu do Turcji musi być ważny przynajmniej jeszcze

⁷Wielki Encyklopedyczny Atlas Świata Tom 9. op. cit., s. 17.

6 miesięcy. Z tej wizy korzystają również sportowcy, uczestnicy festiwali i programów unijnych, jeśli pobyt w Turcji nie przekracza 90 dni⁸.

d) Środowisko naturalne:

Turcja to kraj w większości wyżynno-górzysty, z nizinami występującymi jedynie wzdłuż wybrzeży. Najwięcej obszaru zajmuje Wyżyna Anatolijska o przeciętnym wzniesieniu 800 – 1500 m n.p.m. Jej krajobraz urozmaicają w obniżeniach kotliny a w górze wygasłe wulkany. Najwyższym z nich jest Erciyas o wysokości 3917 m n.p.m. Na południu góruje potężny łańcuch gór Taurus, na wschodzie Taurus Armeński, a na północy Góry Pontyjskie, które ciągną się ponad 1000 km wzdłuż wybrzeża Morza Czarnego. Kawalek pustynnej wyżyny Al-Dżazira znajduje się nieopodal granicy z Syrią, a przy granicy z Irakiem leżą Góry Kurdystańskie – 4168 m n.p.m. Europejska część kraju jest w większości nizinna (np. Nizina Tracka); na północy⁹. Najwyżej wzniesionym regionem kraju jest Wyżyna Armeńska (średnia wysokość 1000-1500 m n.p.m.), która jest bardzo aktywna sejsmicznie. W jej krajobrazie dominuje szereg wygasłych stożków wulkanicznych z najwyższym wulkanem, a zarazem szczytem Turcji - Araratem (5165 m n.p.m.). Według legendy na tym szczycie miała osiąść Arka Noego po Potopie. Na wschodzie znajduje się także największe słone jezioro Van o powierzchni 3764 km² leżące na wysokości ponad 1500 m n.p.m.¹⁰.

Turcja jest nazywana krajem czterech mórz, gdyż oblewają ją: od północy wody Morza Czarnego oraz Morza Marmara, od zachodu wody Morza Egejskiego natomiast od południa wody Morza Śródziemnego. Część azjatycka od europejskiej jest oddzielona cieśninami: Bosfor, Dardanele i morzem Marmara. Dzięki tak dobremu dostępowi do mórz Turcja posiada długą i urozmaiconą linię brzegową liczącą 7126 km. Kraj podzielono na 7 regionów geograficznych: *Region Morza Marmara, Czarnego, Śródziemnego, Egejskiego, Region Północno-Wschodniego Pasma Gór Pontyjskich, Południowo-Wschodniego Pasma Gór Taurus* oraz centralną *Anatolię*¹¹. Największą rzeką kraju jest przepływająca przez Wyżynę Anatolijską Rzeką Czerwoną, czyli Kizilirmak, która liczy 1150 km i uchodzi do Morza Czarnego¹².

⁸ <http://www.turcja.org.pl/index.php?strona=wizy-turystyczne-biznesowe>, (04.11.2012).

⁹ *Wielki Encyklopedyczny Atlas Świata* Tom 9. op. cit., s.8.

¹⁰ www.encyklopedia.pwn.pl, (01.11.2012)

¹¹ *Podróże Marzeń. Turcja*. op. cit., s. 354

¹² *Riwiera Turecka - Marco Polo*. wyd. Pascal. Bielsko Biała 2001, s. 6.

Klimat kraju jest bardzo zróżnicowany. Turcja położona jest w strefie klimatu podzwrotnikowego. Na wybrzeżu króluje klimat morski, typu śródziemnomorskiego, na wyżynach podzwrotnikowy kontynentalny suchy, a na terenach wysokogórskich występują piętra klimatyczne. Długie łańcuchy górskie Taurusu na południu oraz Gór Pontyjskich na wybrzeżu Morza Czarnego uchodzą za swego rodzaju granicę klimatyczną. Całe wybrzeże południowe, jak również część kraju nad Morzem Egejskim są pod wpływem łagodnego klimatu śródziemnomorskiego z gorącymi latami i łagodnymi zimami¹³. Średnia temperatura w styczniu waha się od 7° C na wybrzeżach do 5° C w górach, z kolei w lipcu temperatura waha się od 25° C na wybrzeżach do 12° C w górach¹⁴.

2. Atrakcje turystyczne przyciągające największą liczbę turystów

Niestety nie są dostępne dane statystyczne, które jednoznacznie uszeregowwały by najpopularniejsze atrakcje turystyczne w Turcji ze względu na liczbę odwiedzających, dlatego w niniejszej pracy przedstawiono najbardziej znane atrakcje turystyczne kraju ze względu na podział: antropogeniczne lub stworzone przez naturę.

Walory przyrodnicze należą do zbioru walorów turystycznych, które stanowią o atrakcyjności turystycznej danego kraju. Na terenie Turcji wyróżnionych zostało:

- 33 oficjalnych Parków Narodowych,
- 58 pomników przyrody,
- 35 oficjalnych terenów przyrodniczo chronionych¹⁵.

Jednym z takich parków jest Park Narodowy Uludag – ten górzysty i porośnięty lasami obszar znajduje się ok. 100 km na południe od Stambułu. Uludag to jedna z gór w Turcji, na której w czasie bizantyjskim znajdowały się klasztory. Na Uludag najłatwiej dostać się kolejką linową, która kursuje kilka razy dziennie. Do Parku warto wybrać się wiosną lub latem. Pomimo, że zimą rejon ten jest jednym z najpopularniejszych kurortów narciarskich latem w pełni można podziwiać bogactwo fauny i flory Parku. Wiosną leśne zbocza pokrywają krokusy i hiacynty, z drzew najczęściej spotykane to buki i dęby. Sam obszar leśny Parku zajmuje powierzchnię 67 000 ha. Nieopodal Uludag Milli Parki znajduje się Kuscenneti Milli Parki- Park

¹³Z. Kruczek: *Europa. Geografia Turystyczna*. wyd. Proksenia. Kraków 2005, s. 257.

¹⁴*Wielki Encyklopedyczny Atlas Świata* Tom 9. op. cit., s. 9-10.

¹⁵www.kultur.gov.tr, (29.10.2012).

Narodowy Ptasi Raj. Nad jeziorem Kus Golu swe siedziby lęgowe ma ponad 255 gatunków ptactwa¹⁶.

Jednym z przyrodniczych cudów świata jest Pamukkale, 19 km na północ od Denizli. Już z daleka widać wapienne tarasy połyskujące niczym śnieg, o wysokości 100 metrów. „Bawelniany Zamek” powstał na skutek wytrącania się wapienia z wody, która wypływa z pobliskich gorących źródeł tworząc wapienne tarasy. Są tu piękne stalaktyty oraz kotły erozyjne. W przeszłości można było brodzić w wodzie, która osiągała temperaturę 35°C, niestety obecnie jest to zakazane przez wzgląd na ochronę form naciekowych. Tutejsza woda ma zbawienny wpływ na zdrowie, uśmierza bóle reumatyczne, leczy astmę i schorzenia skóry. Chętni mogą zażyć kąpeli w basenie Pamukkale Termal, która czerpie wodę ze źródeł¹⁷.

Krajiną w centralnej Turcji, na południowy - wschód od Ankarę jest wszystkim znana Kapadocja. Region ten jest miejscem najdziwniejszych cudów natury. Składają się na niego prowincje Aksaray, Nevsehir, Nigde, Kayseri i Kirsehir. UNESCO uznało Kapadocję za Światowe Dziedzictwo Kulturowe. Goście odwiedzający ten region mają możliwość poznania wyjątkowej sztuki i architektury z okresów osmańskiego i seldżuckiego. Ten bajkowy krajobraz powstał w wyniku działalności wulkanów, których aktywność zarejestrowała się już 70 milionów lat temu. Płaskowyż wulkanicznej skały powstały z zastygłej lawy ulegał ciągłym zmianom. Skały w wyniku działalności wód zostały poddane erozji, a słabsze okruchy wywiewał wiatr. W ten sposób uwidoczniły się pokłady twardszej skały tworząc charakterystyczne kominy. Jest ich kilka rodzajów: szpiczaste, stożkowe, kolumnowe, a nawet w kształcie grzyba, czy kapelusza. Kapadocja urzeka wspaniałymi i niezwykle pięknymi pejzażami. Niepowtarzalne w swych formach cuda natury łączą się tu łagodnie z dziełami ludzkich rąk (podziemne miasta), przekraczając granice ludzkiej wyobraźni. Cuda te najlepiej podziwiać z nieba podczas wyjątkowej wycieczki balonem (w koszu mieści się 10-20 osób). Organizowane są również wycieczki konne lub rowerowe. Na terenie Kapadocji utworzony został Park Krajobrazowy Goreme¹⁸.

Kolejną atrakcją turystyczną wpisaną na listę światowego dziedzictwa UNESCO jest góra Nemrut (2134 m n.p.m.). Nemrut Dagi znajduje się w paśmie górskim Antyaurus w środkowej Turcji na północ od miasta Kahta. Na szczycie powstał tam swoisty kompleks ze świątynią i grobowcem zarazem. Budowla ta powstała w I w. p.n.e. za panowania seleucydzkiego króla Antiocha I Kommeneńskiego. Grobowiec Antiocha był chroniony przez posągi lwów i orłów, a na wschodniej ścianie świątyni uwiecznieni byli przodkowie króla. Pomimo odkrycia tego miejsca w 1881 roku, do dziś nie odkryto komory grobowej¹⁹.

¹⁶Przewodnik wiedzy i Życia. Stambul. Pod red. B. Jagoszewska, H. Kamińska. Wiedza i Życie, Warszawa 1999 s. 169.

¹⁷Riwiera Turecka- Marco Polo.op. cit., s. 60-61.

¹⁸Kapadocja. Ministerstwo Kultury i Turystyki w Turcji. Ankara 2006. Polska wersja językowa Spc House of Media, s. 1, 3-21.

¹⁹Podróże Marzeń. Turcja. op. cit., s. 329-330.

Wśród walorów antropogenicznych główną rolę odgrywają zabytki architektury i budownictwa. Należą one do najliczniej i najczęściej odwiedzanych przez turystów. Turcja posiada wszystko to, co zadowoli turystów, bez względu na to czy poszukują naturalnego piękna, kultury, historii, zabytków archeologii (w Turcji jest ponad 5522 zarejestrowanych stanowisk archeologicznych pod ochroną)²⁰.

Najbardziej znane miasto Tracji to Edrine- druga po Bursie stolica imperium osmańskiego. Meczet SeliyeCamii to najokazalszy meczet pochodzący z tamtej epoki. Został on zbudowany w XVI w. na polecenie sułtana Selima II, który chciał w ten sposób uwiecznić swoje imię.

Projektem zajął się sławny architekt Sinan, który ukończył budowę mając 80 lat. Oprócz niezwykle kunsztownie wykonanych wnętrz, meczet posiada najwyższe na świecie minarety (prawie 71 m)²¹.

Stambuł jest miastem, w którym na każdym kroku natknąć się można na drogocenne budowle, świadczące o wspaniałości minionych epok. Epokę wczesnego chrześcijaństwa doskonale reprezentuje w tym islamskim mieście- Kościół Mądrości Bożej. Choć dzisiaj otoczony jest on minaretami, to nie jest meczetem, lecz na polecenie Ataturka został on zamieniony w muzeum kultury bizantyjskiej. Hagia Sophia łączy w swym kształcie bazylikę kopułową z budowlą na planie krzyża.

W pobliżu świątyni stoi budowla, która miała zaćmić swą urodą symbol chrześcijaństwa. Jest nim Błękitny Meczet. Budowę rozpoczęto w 1609 roku i trwała ona kolejnych 7 lat. Budowla udekorowana jest tysiącami arabesk i intensywnie błękitnymi fajansowymi płytkami pochodzącymi z Izniku. Najcenniejszą relikwią jest fragment Czarnego Kamienia z Kaaby ukryty w niszy (mihrab) wskazującej Mekkę²².

Istne miasto w mieście stanowił niegdyś Pałac Topkapi. W czasach świetności mógł on pomieścić nawet 5000 osób. Ta rezydencja 26 sułtanów składa się z czterech dziedzińców, pałacowych budynków, meczetów, pawilonów i pomieszczeń gospodarczych, a nawet zoo. Główny kompleks Topkapi tworzą trzy odrębne części: Birun (Pałac Zewnętrzny), Enderun (Pałac Wewnętrzny) oraz Harem. Sama budowa kompleksu trwała 12 lat²³.

Wzgórze Hisarlik nie było by tak popularnym punktem na trasie wycieczek po Turcji, gdyby nie pewien archeolog-amator. Heinrich Schliemann odkrył w 1871 roku słynną Troję, legendarne miasto opisane w dziele Homera. Po przeprowadzeniu przez niego dokładniejszych wykopalisk odnalazł również skarb króla Priama, który przyniósł mu rozgłos na całym świecie. Współcześnie wszystkie stanowiska archeologiczne są starannie oznakowane. Od kamiennych obwarowań (Troja I), nikłych pozostałościach gimnazjonu i odeonu po kamienna rampę, przy której

²⁰ www.kultur.gov.tr, (30.10.2012)

²¹ *Turcja. Cuda Świata*. op. cit., s. 22.

²² Tamże, s. 6-9.

²³ *Podróże Marzeń. Turcja*. op. cit., s. 123-124.

Schliemann znalazł skarb. Na teren wykopalisk najlepiej patrzeć z góry, co znacznie ułatwia całkiem współczesny drewniany koń, do którego wnętrza można się wspiąć po schodach²⁴.

Jednym z najlepiej zachowanych pomników starożytności jest Efez. To nie są tylko wykopaliska, ale całe miasto, chociaż zrujnowane to wciąż zachowane w doskonałym stanie. Założycielem miał być według mitu, syn ateńskiego króla - Androklos. Inne źródła podają, że miasto założyły legendarne Amazonki. Faktem jest, że już w VI w. p.n.e. miasto słynęło ze swego bogactwa i przepychu tamtejszych budowli. To właśnie tutaj urodził się i nauczał jeden z najsławniejszych greckich filozofów - Heraklit, a święty Paweł głosił swe kazania. Jak każde znaczące miasto w starożytności, Efez posiadał wiele obiektów służących do kultu bogów. Najsławniejszym z nich był obiekt poświęcony bogini łowów. Świątynia Artemidy wzbudzała taki zachwyt, iż została uznana za jeden z siedmiu cudów antycznego świata (współcześnie zachowała się jedynie samotnie stojąca kolumnada). Świętą Drogą mieszkańcy podążali do Wielkiego Teatru, który wkomponowany w zbocze góry Pion, mógł pomieścić 25-tysięczną widownię. Frontowa kolumnada, stojąca w sercu miasta to pozostałość po bibliotece ufundowanej przez rzymskiego konsula Juliusza Celsusa. Innymi okazałymi budowlami w mieście są świątynia Serapisa i świątynia Hadriana²⁵.

Stolicą Turcji jest nowoczesna metropolia - Ankara. Dla współczesnych mieszkańców nie tylko Ankary, ale również całej Turcji najważniejszy jest kompleks budowli na wzgórzu Rasattepe zwany Anitkabir. To właśnie tam pochowany jest ukochany przywódca Turków - Mustafa Kemal, jak i jego następca na stanowisku prezydenta republiki - Mustafa Ismet Inonu. Ciało Atatürka nie jest wystawione na widok publiczny, lecz spoczywa w specjalnej komnacie głęboko pod ziemią²⁶.

Ze względu na ruch turystyczny Turcja podzielona jest na regiony turystyczne, które charakteryzują się geograficznym podziałem terenów tego kraju.

Tab.1 Główne turystyczne regiony Turcji

Region turystyczny	Główne miasta
Morze Śródziemne	Antalya, Alanya, Adana, Side
Morze Egejskie	Troja, Pergamon, Izmir, Cesme, Efez, Milet, Pamukkale, Bodrum
Morze Czarne	Giresun, Samsun, Artvin, Trabzon, Sumela
Środkowa Anatolia	Ankara, Cankiri, Kayseri, Konya, Kirikkale, Aksaray
Wschodnia i Południowowschodnia Anatolia	Erzurum, Sivas, Harput, Van, Malatya, Diyarbakir, Mardin
Tracja i Morze Marmara	Edirne, Bursa, Stambuł, Sakarya, Canakkale, Yalova

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.kultur.gov.tr 20.11.2012

²⁴Turcja. Cuda świata. op. cit., s. 29.

²⁵Tamże, s. 34-36.

²⁶S. Brzozowski: Imperium gościnności. „Voyage” 2008, nr 6, s. 31-32.

Regiony turystyczne w Turcji głównie kojarzą się z poszczególnymi nazwami geograficznymi charakteryzującymi poszczególne tereny, oczywiście najbardziej wartościowe dla ruchu turystycznego są te znajdujące się nad brzegiem morza, ze względu na turystów, którzy najczęściej wybierają na wypoczynek piaszczyste plaże i ciepłe morze.

3. Infrastruktura turystyczna i komunikacyjna:

Na infrastrukturę turystyczną danego kraju ma wpływ wiele czynników, najważniejszym jednak z nich jest dostępność bazy noclegowej, która ma istotne znaczenie szczególnie dla turystów chcących pozostać w danym kraju dłużej niż jeden dzień.

Tab.2 Miejsca zakwaterowania w Turcji z licencją Ministerstwa Kultury i Turystyki w latach 1983-2008

Licencjonowane miejsca zakwaterowania		
LATA	ŁÓŻKA	LICZBA
1983	65 934	611
1993	235 238	1581
1997	313 298	1933
1998	314 215	1954
2001	364 779	1980
2003	420 697	2240
2004	454 290	2357
2005	483 330	2412
2006	508 632	2475
2007	532 262	2514
2008	567 470	2566

Źródło: TurSab, www.tursab.org.tr (28.10.2012)

W roku 1983 liczba miejsc zakwaterowania wynosiła 611, z liczbą miejsc 65,934. W 2008 zdolność do przyjęcia turystów wzrosła już do 567,470 z liczbą zarejestrowanych miejsc noclegowych 2566. Jak wynika z podanych danych wraz z upływem lat oraz rozwojem turystyki na terenach Turcji, baza noclegowa rozwijała się udostępniając coraz większą ilość miejsc noclegowych.

Trzy największe miasta w Turcji: Stambuł, Ankara i Izmir oraz popularne destynacje turystyczne w Antalyi, Mugla i Aydin dominują na rynku hotelowym w tym państwie. W Turcji nie można wyodrębnić konkretnej dominującej sieci hotelowej. Standard pokoi jak i ceny są bardzo zróżnicowane w zależności od dominującego rodzaju turystyki na danym obszarze. W miejscowościach, jak np. Ankara, hotele są nastawione przede wszystkim na obsługę biznesmenów. Dlatego też są bardzo dobrze wyposażone, jednak i ich ceny są bardzo wysokie. Na takich obszarach dominują sieci hoteli Hilton, Grand Hotel i Sheraton. Ministerstwo Turystyki klasyfikuje wszystkie hotele od jednej do pięciu gwiazdek. W hotelu jednogwiazdkowym, pokoje połączone parami (en-suite), mają podstawowe wyposażenie i są dość wygodne. Trzy gwiazdki zapewniają zwykle restauracje, barki i telewizory w pokojach, a czasem też basen. Do hoteli pięciogwiazdkowych należą takie sieci światowego hotelarstwa jak Inter Continental, Hilton, Hyatt i Swissotel. Większość międzynarodowych łańcuchów hotelowych pojawiło

się na tureckim rynku w latach 70-tych XX wieku. Obecnie dziewięć z pierwszej dziesiątki światowych sieci hotelowych jest obecnych na rynku w Turcji²⁷.

Tab.3 Międzynarodowe łańcuchy hotelowe w Turcji

Grupa	Marka	Lokalizacja	Liczba hoteli
Best Western Int.	Best Western	Istambuł, Ankara, Izmir, Antalya	15
IHG Group	InterContinental Holiday Inn	Istambuł, Ankara, Izmir, Bursa	8
Hilton Hotels	Hilton Conrad	Istambuł, Ankara, Izmir, Adana, Kayseri, Mersin	8
WyndhamWorldwide	Ramada	Istambuł, Ankara, Mugła, Kahramanmaraş	6
Mariott International	Courtyard Ritz Carlton	Istambuł, Antalya, Erzurum	6
Starwood	Sheraton W Hotels	Istambuł, Ankara, Izmir, Antalya	6
Accor	Novotel Ibis	Istambuł, Eskisehir, Trabzon	4
CarlsonHospitality	Radisson	Istambuł, Ankara, Izmir	4
Hyatt	Hyatt Regency Park Hyatt	Istambuł	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie TurkishTourismIndustry Report Styczeń 2010 www.invest.gov.tr (21.10.2012)

The Best Western International ma 15 hoteli i jest to największa liczba hoteli jednego łańcucha hotelowego w Turcji. Tuż za nim uplasował się IHG Group z liczbą 8 hoteli. Natomiast z największą liczbą miast, z liczbą ogólną 6, ma swoje hotele Hilton Hotels.

Turcja posiada rozbudowaną sieć drogową. Dwie główne drogi szybkiego ruchu E80 i E90 łączą europejskie granice Turcji z iracką i irańską. Ograniczenia prędkości w obszarach miejskich wynosi 50 km/godz. Bardzo dobrze rozwinięty wewnątrz kraju jest transport autobusowy. Pojazdy dojeżdżają prawie wszędzie i o każdej porze, a dalekobieżne autobusy posiadają nawet obsługę. Terminal autobusowy nazywa się „Otogar”. Do największych firm przewoźniczych należą: Ulusoy, Varan, Kamilkoc, Metro, Pamukkale.

Istnieje możliwość wypożyczenia samochodu, przy czym należy unikać wypożyczalni ulicznych, które często udostępniają niesprawne samochody i bez ważnych kompletnych dokumentów. Warunkiem wypożyczenia samochodu jest wiek 21 lat oraz prawo jazdy. Do międzynarodowych firm wypożyczających samochody należą: Avis, Europcar, czy Hertz.

Turcja posiada rozbudowaną sieć połączeń kolejowych. Największe terminale znajdują się w: Stambule, Ankarze, Adanie, Mersin i Diyarbakir. Turcja posiada rozwinięte połączenia promowe między europejską i azjatycką częścią kraju (Cieśnina Bosfor) z Cyprzem oraz z wyspami greckimi (Rodos, Samos, Kios). Do głównych portów morskich o przeładunku powyżej 1 tony należą: Stambuł nad cieśniną Bosfor, Ergli i

²⁷TurkishTourismIndustry Report January 2010, www.invest.gov.tr (28.05.2011), s.11.

Samsun nad Morzem Czarnym, Izmir nad Morzem Egejskim oraz Mersin nad Morzem Śródziemnym. Transport powietrzny to przede wszystkim czarterowe loty ze wszystkich państw świata, głównie: Niemiec, Francji, Rosji, Holandii, a także z Polski. Ruch ten nasila się w okresie letnim²⁸.

Na terenie Turcji funkcjonuje bardzo dobrze rozwinięta wewnętrzna sieć połączeń lotniczych. Tureckie linie lotnicze (THY) należą do największego przewoźnika obsługującego połączenia wewnętrzne z międzynarodowych portów w Stambule, Ankarze, Izmirze, Adanie, Trabzonie, Dalaman, i Antalyi do prawie wszystkich większych miast w Turcji. Do pozostałych wewnętrznych linii lotniczych należą: OnurAir, Atlas Jet, oraz FlyAir. W ostatnich dwóch dekadach Turcja poczyniła wiele inwestycji kluczowych dla bazy transportowej. Modernizacja terminali, czy tworzenie nowych portów lotniczych znacznie poprawiło przepustowość tureckich lotnisk²⁹.

Tab.4 Znaczenie transportu w 2006 roku

Miesiąc	Transport					
	Powietrzny	Lądowy	Kolejowy	Morski	Ogółem	%
<i>Styczeń</i>	182524	104565	2538	15931	305 558	3,06
<i>Luty</i>	179763	123149	2272	19038	324 222	3025
<i>Marzec</i>	240963	173393	3085	24236	441 677	4,42
<i>Kwiecień</i>	389179	142150	3303	57348	591 980	5,93
<i>Maj</i>	607746	162210	2808	106741	879 505	8,80
<i>Czerwiec</i>	701038	153282	3099	108085	965 504	9,66
<i>Lipiec</i>	973274	172960	4612	152483	1 303 329	13,04
<i>Sierpień</i>	1 104 511	205481	6332	204799	1 521 123	15,22
<i>Wrzesień</i>	973614	173421	4260	177853	1 329 151	13,30
<i>Październik</i>	954209	152515	2797	177241	1 286 762	12,88
<i>Listopad</i>	440719	145192	2326	68358	656 595	6,57
<i>Grudzień</i>	238001	124340	2971	20306	385 618	3,86
<i>Ogółem</i>	6 985 541	1 832 658	40 403	132 422	9 991 024	100,00
<i>%</i>	69,92	18,34	0,40	11,33	100,00	

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.kultur.gov.tr 19.11.2012

Tabela 4 przedstawia liczbę osób biorących udział w poszczególnych formach transportu. Jak wynika z danych najpopularniejszy jest transport powietrzny, stanowi on 69,92% wszystkich rodzajów transportu, na drugim miejscu plasuje się transport lądowy z 18,34%. Trzecie miejsce należy do transportu drogą morską, taką formę podróży wybrało 11,33% osób.

4. Podstawowe determinanty konsumpcji turystycznej ludności

Według danych przedstawionych przez Instytut Statystyczny Türkstat roczna stopa inflacji we wrześniu 2012 wzrosła do 9,19%. Türkstat ogłosił, że w ciągu września 2012 roku ceny konsumenckie i producenckie wzrosły o 1,03%.

Tab. 5 Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne gospodarki

²⁸ *Podróże Marzeń. Turcja*. op. cit., s. 365-367.

²⁹ www.turkeytravelplanner.com 1.11.2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
PKB na 1 mieszkańca (w USD)	10 440	8 578	1 043	10 363
PKB (ceny bieżące, w mld USD)	741,8	617,6	730,1	766
PKB (dynamika w %)	0,7	-4,7	6,8	7,5
Deficyt budżetowy (% PKB)	1,6	5,5	3,7	1,7
Dług publiczny (% PKB)	39,5	45,5	42,3	39,8
Inflacja (w %)	10,06	6,53	6,40	10,45
Bezrobocie (w %)	14,0	13,5	11,4	10,5
Eksport (w mld USD)	132,0	102,1	113,9	134,8
Import (w mld USD)	202,0	140,9	185,5	236,9
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (mld USD).	19,5	8,4	8,9	11,5
Inwestycje bezpośrednie Turcji za granicą (mld USD).	-2,5	-1,6	-1,8	-1,8-

Źródło danych: Turecki Instytut Statystyczny, Bank Centralny Turcji, Podsekretariat ds. Skarbu www.TurkStat.gov.tr, (19.12.2012).

Powyższa tabela obrazuje ogólną sytuację gospodarczą Turcji. Podstawowe wskaźniki pozwalają stwierdzić, iż na przestrzeni ostatnich lat gospodarka w tym kraju rozwija się, a stopa bezrobocia spada.

5. System zarządzania turystyką

W Turcji rolę Narodowej Administracji Turystycznej pełni Ministerstwo ds. Kultury i Turystyki. Swoją działalność opiera głównie na przepisach stworzonych w latach 80-tych XX wieku w celu rozwijania i turystyki. Odpowiedzialne jest ono głównie za szeroko pojęte wsparcie turystyki i kultury na terenach Turcji, promocje kraju za granicą, czy ochronę zabytków oraz miejsc cennych przyrodniczo. W ostatnich latach Ministerstwu Turystyki udało się zainicjować kilka znaczących projektów, które zakończyły się sukcesem. Najważniejszym było założenie szlaków kulturowych. Wśród nich wyróżnić możemy: szlak Licyjski, św. Pawła, Jedwabny Szlak.

W roku 2012 podczas rozdania nagród "World Travel Awards", które odbyło się 6 października 2012 w Algavre Tureckie Ministerstwo Kultury i Turystyki otrzymało nagrodę "Najlepszej organizacji turystycznej w Europie" i dostało nominację do nagrody "World's Leading Tourist Board".

Narodową Organizacją Turystyczną jest: Turkey National Tourist Office, natomiast jest wiele organizacji mające podobne cele i założenia, takie jak np. Anadolumuz; TUYED;

TURSAB; TUROFED; TUREB; TTYD; Silifketurkey; POYD; Antalyaguide; Bodrumdahayat. Brak natomiast danych na temat zakresu działalności promocyjnej wymienionych organizacji oraz ewentualnych rynków docelowych, na które są one wymierzone.

Brak danych na temat innych uwarunkowań turystyki.

II. Rynek recepcji turystycznej (zagraniczna turystyka przyjazdowa)

1. Przyjazdy i główne kraje emitujące

Zagraniczna turystyka przyjazdowa charakteryzuje Turcję, jako kraj często wybierany na wakacyjny wypoczynek. Ze względu na ruch turystyczny możemy wyróżnić miejsca najczęściej wybierane przez turystów.

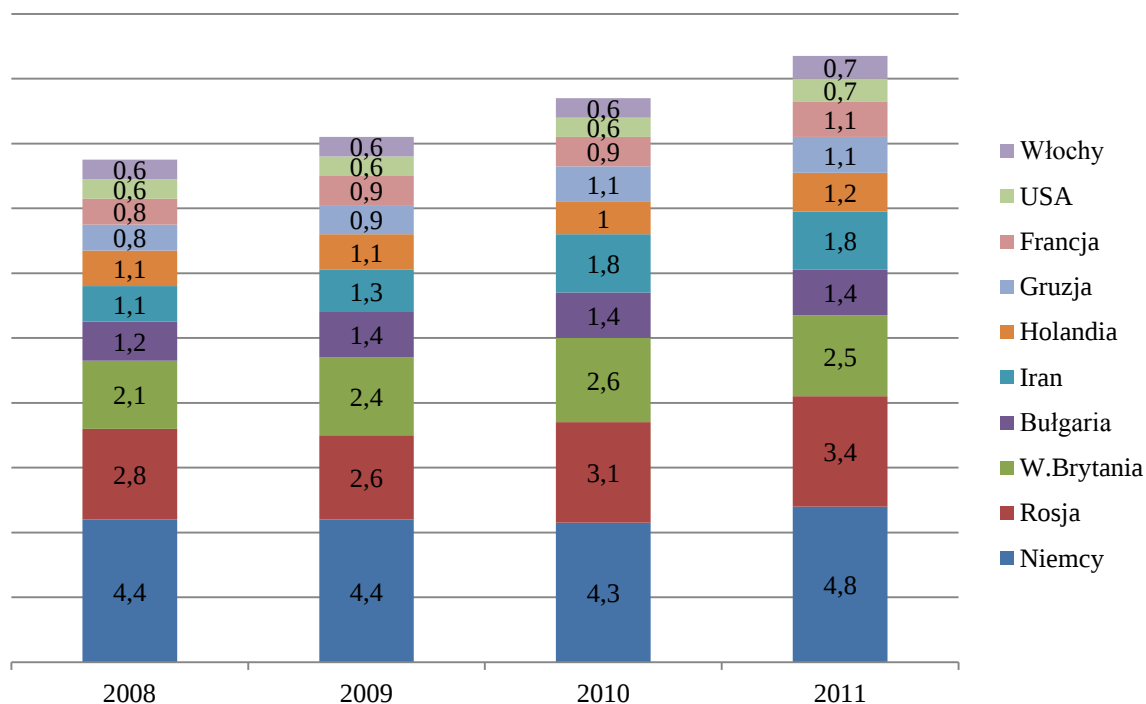
Tab.6 Główne destynacje turystyczne w Turcji ze względu na liczbę odwiedzających w 2009

Destynacja turystyczna	Liczba odwiedzających
1. Antalya	8,260,399
2. Istanbuł	7,510,470
3. Mugla	2,820,298
4. Izmir	1,056,792

Źródło: <http://www.kultur.gov.tr>, (08.11.2012).

Turcja jest krajem o znacznej powierzchni, dlatego też przyjazdy turystów koncentrują się wokół głównych międzynarodowych portów lotniczych takich jak jeden z większych znajdujących się w Stambule, czy popularnym kurorcie turystycznym Antalyi.

Jednym z kryteriów podziału turystów zagranicznych przyjeżdżających do Turcji jest aspekt narodowości. Kryterium to jest ważnym czynnikiem wpływającym na badania statystyczne, czy działalność marketingową.

Ryc.3. Dynamika i ranking liczby odwiedzających Turcję w latach 2008-2011 ze względu na narodowość (w mln).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://www.turkstat.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=320, (05.11.2012)

Powyższe dane wskazują iż najczęstszymi gośćmi z zagranicy są turyści narodowości niemieckiej. Ma to zapewne związek z polityczno-społecznymi czynnikami,

w szczególności Niemiec jako kraju migracji Turków. Choć niemieccy turyści dominują wśród przyjezdnych, nie bez znaczenia są również turyści z Rosji, Wielkiej Brytanii, czy sąsiedniej Bułgarii.

Ogólna liczba przyjezdnych obcokrajowców stanowi ważny element oceny stopnia rozwoju ruchu turystycznego danego kraju.

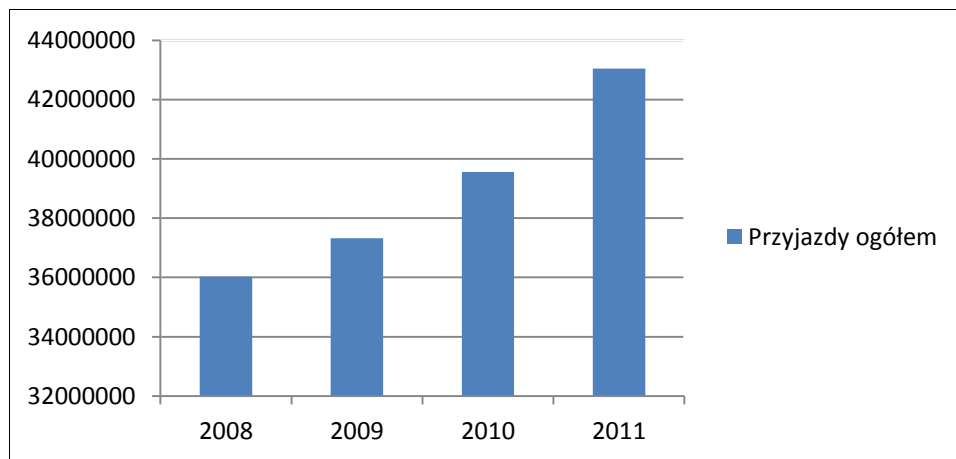
Tab.7 Liczba przyjezdnych obcokrajowców w latach 2001-2010 (w mln)

Lata	Liczba przyjezdnych obcokrajowców
2001	11 618 969
2002	13 256 028
2003	14 029 558
2004	17 516 908
2005	21 124 886
2006	19 819 833
2007	23 340 911
2008	26 336 677
2009	27 077 114
2010	28 632 204

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.kultur.gov.tr, (28.05.2011)

Powyższa tabela wskazuje nie tylko na liczbę przyjezdnych do Turcji, ale również uwidacznia dynamikę, z jaką rosną dane liczby.

Wśród danych statystycznych prowadzonych przez Turecki Instytut Statystyczny w zakresie turystyki jednym z kryteriów oceny ruchu turystycznego są przyjazdy do Turcji turystów zagranicznych oraz obywateli tureckich mieszkających poza krajem.

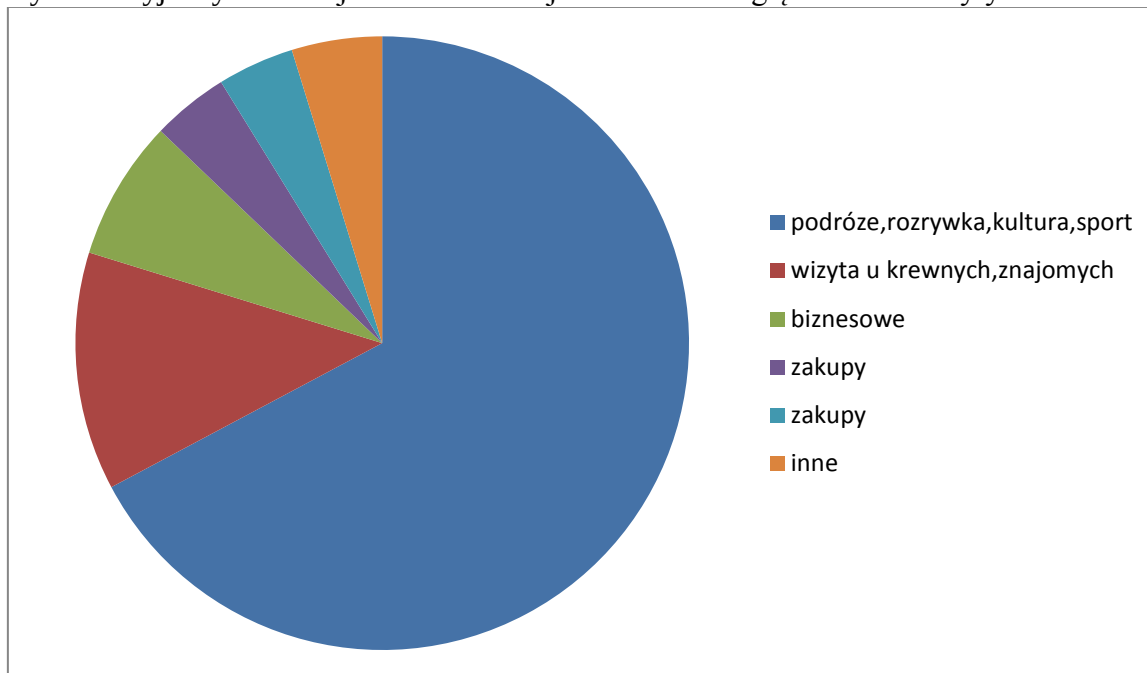
Ryc. 4 Liczba przyjazdów obcokrajowców i obywateli do Turcji w latach 2008-2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie *TURİZM İSTATİSTİKLERİ Tourism Statistics 2011*, http://www.turkstat.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id=69 s.10, (04.11.2012)

Powyższy wykres wyraźnie pokazuje liczbę przyjezdnych do Turcji a także rosnącą tendencję na przestrzeni ostatnich lat.

Wśród ogólnych przyjazdów obcokrajowców do kraju ważnym czynnikiem wśród danych statystycznych pełni kryterium takiego przyjazdu. Pozwala to określić np. czy kraj jest atrakcyjny dla turystów szukających wypoczynku, czy dla osób przyjeżdżających w innych celach, takich jak biznes, czy zdrowie.

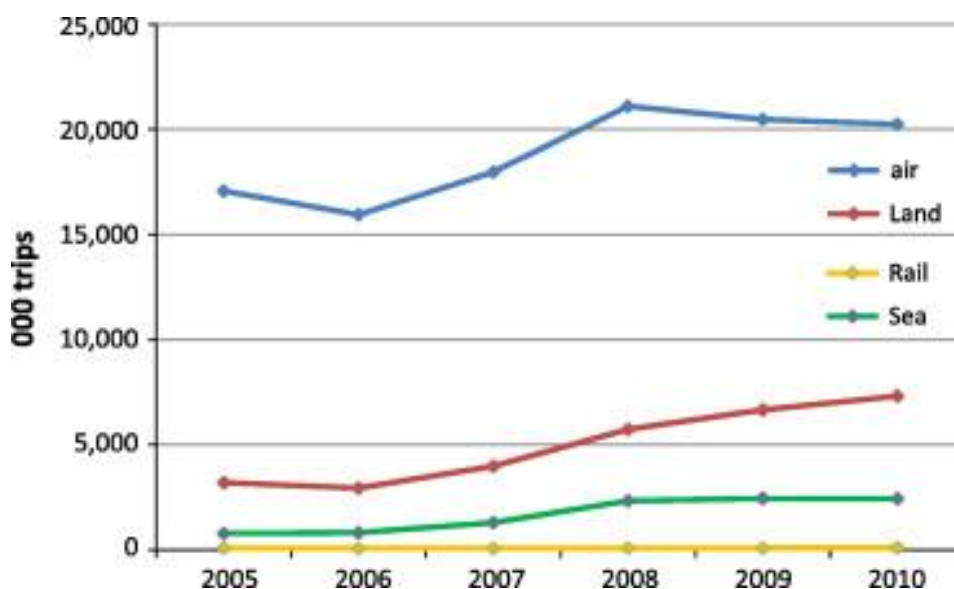
Ryc.5. Przyjazdy obcokrajowców do Turcji w 2011 ze względu na cel wizyty

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.turkstat.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=324, (07.11.2012)

Kategorią dominującą wśród wymienionych celów wizyty w Turcji jest chęć wypoczynku, zwiedzania. Pozwala to stwierdzić, iż kraj ten jest atrakcyjny turystycznie i wiele do zaoferowania potencjalnym turystą. Wyróżniającą się kategorią jest również wizyta u krewnych bądź znajomych, czy cele typowo biznesowe.

Ruch turystyczny nie istniał by bez tak podstawowej rzeczy jaką jest transport. To on pozwala stwierdzić czym i jak podróżują turyści.

Ryc.6 Przyjazdy do Turcji ze względu na rodzaj drogi transportu (droga powietrzna, lądowa, kolej oraz morska)

Źródło: <http://ars.els-cdn.com/content/image/1-s2.0-S0966692312002128-gr3.jpg>, (01.12.2012)

Jak wynika z powyższego wykresu najczęściej wybieranym środkiem transportu jest droga powietrzna, która w tym zestawieniu jest dominująca. Następnie to droga lądowa razem z koleją jest wybierana do podróżowania. Najmniej uczęszczaną drogą dotarcia do Turcji jest droga morska, której popularność wyboru wśród przyjezdnych nie wykazuje znaczących zmian od kilku lat.

Baza noclegowa to kolejne po środkach komunikacji istotne kryterium rozwoju ruchu turystycznego. Pozwala ona nakłonić odwiedzających do pobytu w danym państwie, czy regionie w dłuższym okresie czasowym niż jeden dzień.

Tab.8 Podział liczby przyjezdnych ze względu na typ zakwaterowania oraz średnią ilość spędzanych nocy w 2011 roku

	2011	2011
Typ zakwaterowania	Liczba w sumie spędzonych nocy	Średnia spędzonych nocy
<i>W sumie</i>	144 273 784	11,0
Hotel, Motel, Pensjonat	60 407 073	7,2
Domy prywatne	34 441 659	25,6
Wynajmowane domy	4 604 028	21,3
U znajomych, krewnych	37 549 603	14,8
Inne	7 271 420	10,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie

http://www.turkstat.gov.tr/HbGetir.do?id=10925&tb_id=4, (04.12.2012)

Jak wynika z badań przeprowadzonych w 2011 roku najczęściej wybieranym miejscem zakwaterowania wśród przyjezdnych są hotele, motele, czy pensjonaty. Goście z tej grupy pozostawali w kraju średnio nieco ponad tydzień, natomiast druga i nieco mniejsza kategoria zakwaterowani w domach prywatnych charakteryzuje się znacznie dłuższym średnim pobytem w Turcji.

Nie tylko zagraniczni obywatele mają udziały w ogólnych przyjazdach do danego kraju. Mniejszą lecz równie ważną kategorią mogą być wizyty osób mających obywatelstwo danego kraju, lecz mieszkających za granicą.

Tab.9 Obywatele mieszkający za granicą odwiedzający Turcję wg celu wizyty 2011

Cel wizyty	Ilość odwiedzających w 2011
Podróże, rozrywka, sport i kultura	1 381 061
Wizyta u znajomych i krewnych	1 458 443
Edukacja	146 110
Zdrowie	12 699
Zakupy	180 366
Biznes	896 630
Inne	1 850 979
W sumie	6 281 972

Źródło: opracowanie własne na podstawie TURİZM İSTATİSTİKLERİ Tourism Statistics 2011 s. 47, http://www.turkstat.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id=69, (06.11.2012)

Dane powyżej ukazują przyjazdy osób pochodzenia tureckiego do swojego kraju w 2011 roku. Choć liczba ta w porównaniu z ogólnymi przyjazdami stanowi jej niewielki procent, to jest to na tyle znacząca liczba iż nie należy jej pomijać w ogólnych raportach końcowych.

2. Dochody z turystyki przyjazdowej – wielkość, struktura i dynamika

Jedną z najważniejszych gałęzi przemysłu w Turcji jest turystyka. Znacznie przyczynia się ona do zmniejszenia bezrobocia, poprawę średniej płacy, czy podnosi krajowe PKB. W 2009 roku przemysł turystyczny dał zatrudnienie 1,7 miliona osób (było to 7.2% całkowitego zatrudnienia). Przyniósł dochód gospodarce kraju w wysokości 95.3 miliarda LT (lira turecka), co stanowiło 10.2% całkowitego PKB kraju³⁰.

Tab.10 Procentowy udział dochodów z turystyki w PKB

Lata	Lira turecka (w mln)	% udział dochodów w PKB
1995	7 854 887 167,0	2,9
1996	14 978 067 283,0	3,2
1997	29 393 262 147,0	4,2
1998	53 518 331 580,0	3,8
1999	78 282 966 809,0	2,8
2000	125 970 544 468,0	3,8
2001	125 596 128 755,0	3,8
2002	176 483 953 021,0	6,9
2003	273 463 167 796,0	6,6
2004	356 680 888 000,0	5,5
2005	430 511 476 967,0	5,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.kultur.gov.tr, (24.11.2012)

Powyższa tabelka ukazuje jak na przestrzeni jednej dekady rozwinęła się turystyka oraz jak znacząca stała dla ogólnej gospodarki kraju. Dane te ukazują dwukrotny wzrost procentowego udziału dochodów w PKB kraju, a z kolei to przekłada się na konkretne kwoty pieniężne ukazane w lirach tureckich.

3. Analiza profili konsumenckich turystów pochodzących z najważniejszych rynków emisyjnych.

Najważniejszymi rynkami dla Turcji są: rynek niemiecki, rosyjski oraz Wielkiej Brytanii. Dodając do tego liczbę turystów z Iranu, Holandii i Bułgarii otrzymamy ponad połowę wśród odwiedzających Turcję turystów (dane na rok 2011). Niestety na podstawie dostępnych danych nie da się stworzyć profili konsumenckich z najważniejszych rynków emisyjnych. Turecki Instytut Statystyczny, a także Ministerstwo Kultury i Turystyki nie prowadzi badań przyjazdów obcokrajowców do Turcji w rozbiciu na płeć, wiek, czy wykształcenie. Na granicach odnotowuje się jedynie kraj pochodzenia przyjeżdżającego. Trudno więc na tej podstawie stworzyć wiarygodne profile konsumenckie.

4. Główne obszary koncentracji zagranicznego/przyjazdowego ruchu turystycznego

³⁰ UNWTO World Tourism Barometr; Volume 8, No.3, October 2010.

Ruch turystyczny koncentruje się głównie wśród najbardziej atrakcyjnych regionów kraju, a co za tym idzie także wokół głównych węzłów komunikacyjnych jakimi są lotniska, czy główne dworce autobusowe lub porty morskie.

Tab.11. Top 5 prowincji tureckich ze względu na międzynarodowe przyjazdy w miesiącach zimowych 2010/2011 (jako procent wszystkich przyjazdów do Turcji)

Miejsce	Grudzień 2010	Styczeń 2011	Luty 2011
1.	Istanbul 40,48%	Istanbul 38,78%	Istanbul 39,37%
2.	Edirne 14,61%	Edirne 13,52%	Antalya 17,33%
3.	Antalya 10,43%	Antalya 11,29%	Edirne 11,93%
4.	Artvin 8,54%	Artvin 9,16%	Agri 5,80%
5.	Agri 4,15%	Agri 5,68%	Artvin 5,07%

Źródło: Ministerstwo Kultury i Turystyki (2012) www.kultur.gov.tr 02.12.2012

Powyższa tabela przedstawia popularność poszczególnych prowincji wśród przyjezdnych w miesiącach zimowych. Wniosek, które można wyciągnąć patrząc na te dane jest taki iż to główna metropolia Turcji jest najbardziej popularna i dominuje wśród ogólnej liczby przyjazdów.

Nieco inaczej można potraktować przyjazdy obcokrajowców w sezonie letnim.

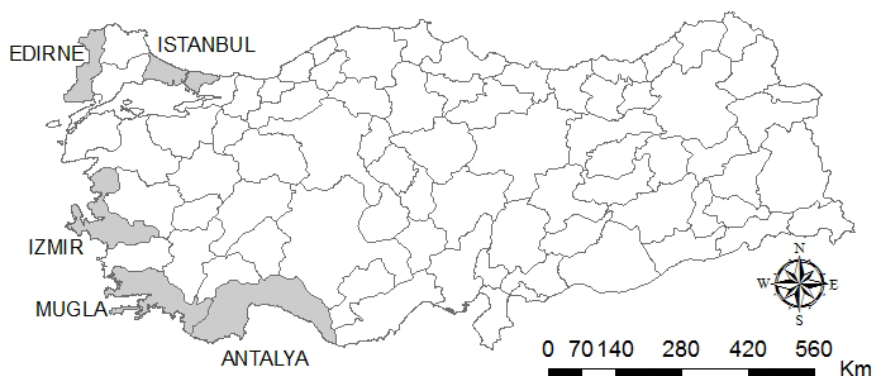
Tab.12. Top 5 prowincji tureckich ze względu na międzynarodowe przyjazdy w miesiącach lipiec-sierpień 2010 (jako procent wszystkich przyjazdów do Turcji)

Miejsce	Lipiec 2010	Sierpień 2010
1.	Antalya 34,87%	Antalya 39,96%
2.	Istanbul 18,80%	Istanbul 16,96%
3.	Mugla 13,48%	Mugla 15,89%
4.	Edirne 11,82%	Edirne 7,33%
5.	Izmir 4,40%	Izmir 4,95%

Źródło: Ministerstwo Kultury i Turystyki (2012) www.kultur.gov.tr 02.12.2012

Lipiec oraz sierpień są to miesiące charakteryzujące się szczytem przyjazdów turystycznych. Jak wynika z powyższych danych Stambuł nie jest już najpopularniejszym regionem wśród odwiedzających, pierwsze miejsce przypada Antalyi, która jest najpopularniejszym miejscem odwiedzin wśród turystów, i która dominuje w tym zestawieniu.

Do doskonałym zobrazowaniem tych danych jest poniższa rycina ukazująca rozmieszczenie wspomnianych prowincji.

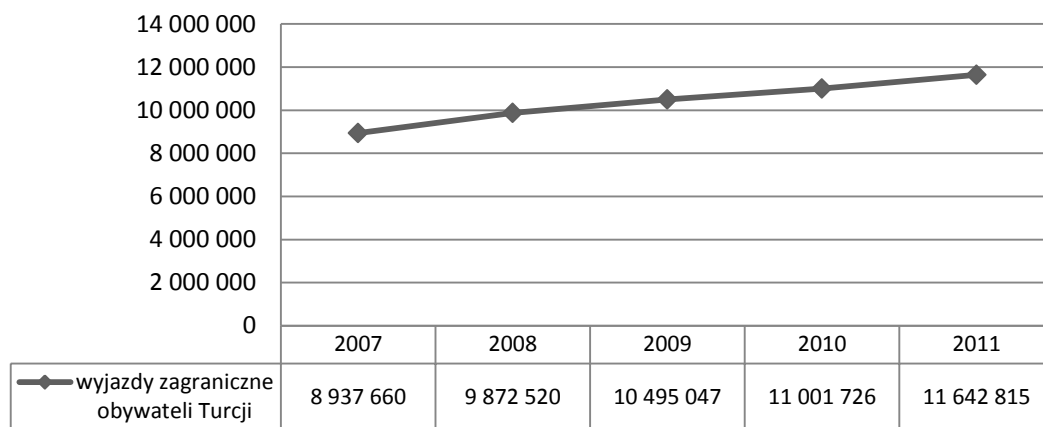
Ryc.7. Prowincje tureckie koncentrujące większość międzynarodowych przyjazdów

Źródło: IstvanYear V no.1, vol. 9, May 2012 ISSN 2065-0817, E-ISSN 2065-1198 Article no. 09106-105, http://gtg.webhost.uoradea.ro/PDF/GTG-1-2012/6_105_Istvan.pdf, s.4(22.11.2012)

III. Rynek emisji turystycznej (turystyka wyjazdowa):

1. Poziom aktywności turystycznej mieszkańców danego kraju w turystyce zagranicznej oraz krajowej

Aktywność turystyczna mieszkańców danego kraju jest ważnym wskaźnikiem, który sygnalizować może zamożność obywateli oraz rozwój gospodarczy państwa.

Ryc.8 Wyjazdy zagraniczne obywateli Turcji w latach 2007-2011

Źródło: http://www.tursab.org.tr/en/statistics/development-of-turkish-tourism-in-brief/domestic-tourism_1077.html (14.11.2012)

Wyjazdy zagraniczne obywateli Turcji pokazują, że mieszkańcy tego państwa nie wykazują znacznej aktywności w podróżach zagranicznych. Pomimo, że z roku na rok liczba ta rośnie nie jest to jednak znaczący wzrost.

Turystyka krajowa, tak samo jak zagraniczna, rozwija się wraz z biegiem lat. Najlepszym dowodem na to jest rozwój infrastruktury turystycznej, takiej jak hotele, restauracje, ale również biura podróży oferujące liczne wycieczki krajowe bądź wyjazdy zagraniczne.

Tab.13 Liczba biur podróży w Turcji

Liczba biur podróży w Turcji	
Lata	Liczba
1973	118
1983	379
1993	1737
1998	4200
1999	4350
2002	4472
2003	4495
2004	4493
2005	4478
2006	5165
2007	5184
2008	5672

2009	5751
------	------

Źródło: http://www.tursab.org.tr/en/statistics/development-of-turkish-tourism-in-brief/turkish-tourism-industry-today_1075.html, (28.05.2011)

Na tureckim rynku turystycznym działa 5751 biur podróży, które dzięki dynamicznemu rozwojowi turystyki każdego roku zwiększają swoją liczbę. Sprzyja to konkurencyjności i różnorodności w ofertach turystycznych. Tabela 13 obrazuje rosnącą liczbę agencji turystycznych w Turcji na przestrzeni poszczególnych lat. Rok 2009 charakteryzuje się największą liczbą z wymienionych wszystkich roczników. Potwierdza to, iż krajowy rynek turystyczny rozwija się, tak samo jak zagraniczny ruch turystyczny.

Wraz z rozwojem agencji podróży rośnie nie tylko liczba podróży krajowych, ale również tych zagranicznych.

Tab. 14 Miesięczna liczba wyjazdów zagranicę obywateli tureckich w latach 2002-2006

Miesiąc/Rok	2002	2003	2004	2005	2006
Styczeń	244501	340090	551293	611467	685816
Luty	355958	389555	421005	442356	485800
Marzec	353138	313161	457486	483457	563966
Kwiecień	340879	301105	509306	571507	589671
Maj	352001	363553	516686	599054	589729
Czerwiec	351516	414310	525510	614816	578136
Lipiec	445261	516128	647711	742717	722948
Sierpień	986160	986048	1063646	1204330	1138170
Wrzesień	619852	795896	895090	982905	963509
Październik	370027	573137	647651	686915	651319
Listopad	361701	473441	516691	631387	635376
Grudzień	348597	424405	536802	375145	670959
Ogółem	5129591	5891729	7288876	8246056	8275396

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.turkstat.gov.tr 23.05.2011

Tabela 14 przedstawia ilość wyjazdów zagranicznych obywateli Turcji na przestrzeni 2002-2006. Najwięcej wycieczek odbytych zostało w roku 2006, a najpopularniejszym miesiącem okazał się sierpień. W roku 2006 roku Turcy odbyli 8,275,396 wycieczek zagranicznych. Najchętniej Turcy podróżują w miesiącu sierpniu. Z roku na rok liczba wyjazdów zagranicznych obywateli Turcji wzrasta.

Nie tylko wyjazdy zagraniczne stanowią na ruch turystyczny obywateli w danym kraju. Ważne są również podróże w granicach własnego państwa.

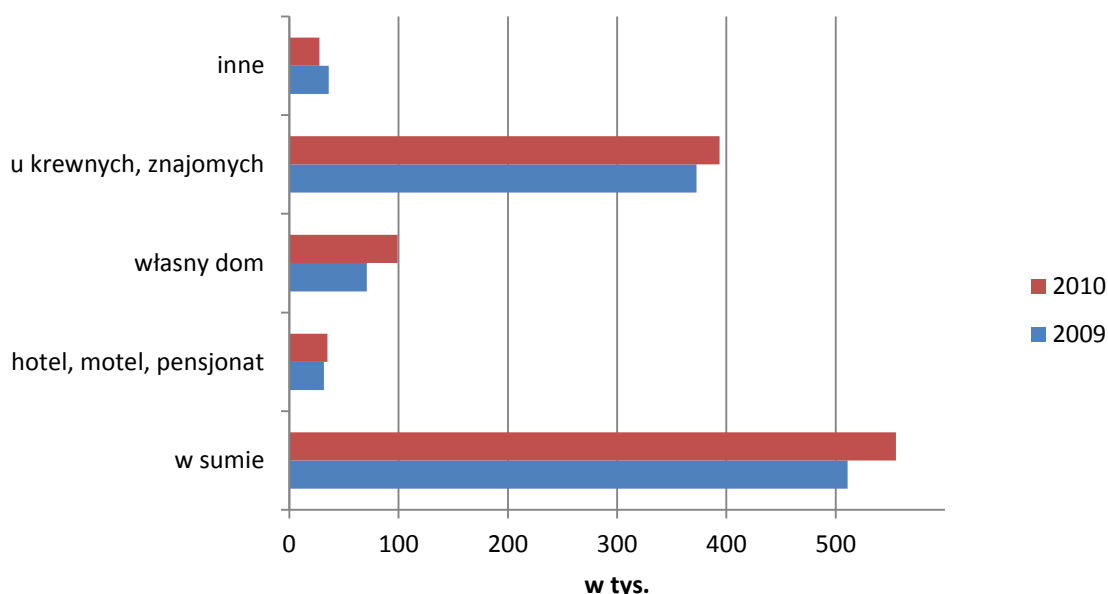
Tab.15 Liczba wyjazdów krajowych ze względu na cel wizyty w latach 2009-2010 (w tys.)

Cele	Lata	2009	2010
W sumie		60 888	68 373
Wypoczynek, wakacje, podróże, kultura i sport		12 266	13 219
Wizyty u krewnych		40 027	46 242
Zdrowotne		4 872	5 288
Religijne		190	228
Zakupy		283	231
Biznesowe		2 010	1 957
Edukacja		553	605
Inne		687	603

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://www.turkstat.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id=253, (03.11.2012)

Jak wynika z powyższych danych najpopularniejszym powodem wyjazdów krajowych wśród Turków są w zdecydowanej większości odwiedziny u krewnych i znajomych, dopiero z liczbą ponad połowę mniejszą są wyjazdy w celach wypoczynkowych. Poza zwiększeniem się liczby wyjazdów, tendencję tę pozostały niezmiennie zarówno w 2009 jak i 2010 roku.

Turystyka niezmiennie wiąże się z podróżowaniem jak i również z noclegami w miejscach docelowych. Ważnym kryterium wśród badań nad ruchem turystycznym jest rodzaj zakwaterowania wybierany przez turystów.

Ryc.9 Liczba noclegów wg. rodzaju zakwaterowania w latach 2009-2010 (w tys.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.turkstat.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id=253 (04.11.2012)

Liczba noclegów wśród Turków jest znacznie większa niż liczba samych podróży. Ze względu na większą liczbę dni spędzanych na wypoczynku najczęściej wybieranym miejscem zakwaterowania są domy u krewnych i znajomych, które stanowią dominującą kategorię wśród wymienionych. Powyższe dane ukazują również, że Turcy nie należą do osób, które chętnie korzystają z miejsc zakwaterowania publicznego, jak hotele, czy motele.

Nie tylko rodzaj zakwaterowania się liczy. Najważniejsze wśród podróży jest liczba noclegów, oraz czy są to podróże długo czy krótko terminowe.

Tab.16 Ilość noclegów u krajowych odwiedzających w 2010 i 2011

Liczba noclegów	2010			2011		
	Liczba podróży w	Liczba noclegów	Średnia liczba	Liczba podróży w	Liczba noclegów	Średnia liczba noclegó

	tys.	w tys.	noclegów		tys.	w tys.	w
W sumie	15 128	99 887	6,6		13 377	84 975	6,4
1-3 Noclegów	8 303	15 482	1,9		7 999	14 910	1,9
4 i więcej noclegów	6 825	84 405	12,4		5 378	70 064	13,0

Źródło: opracowanie na podstawie: http://www.turkstat.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=1352
30.11.2012

Na podstawie zamieszczonych danych o liczbie noclegów u krajowych odwiedzających można stwierdzić, że dominują, w średniej liczbie noclegów, noclegi długoterminowe. Ich liczba na jedną podróż średnio wyniosła 12,4 oraz 13,0 kolejno w 2010 i 2011 roku. Prawdopodobną przyczyną tej sytuacji są kwestie ekonomiczne. Turcja to kraj o znaczących rozmiarach więc na wyjazd trzeba poświęcić więcej czasu, zwłaszcza jeśli trzeba przemieścić się z odległych wschodnich części na zachód.

Jeśli mówimy o turystyce wśród obywateli danego kraju, to nie można zapominać o wyjazdach zagranicznych oraz środkach transportu wybieranych z tej okazji.

Tab.17 Wyjazdy z Turcji w latach 2009-2011 ze względu na środek transportu

Wyjazdy z Turcji w latach 2009-2011 ze względu na środki transportu				
	2009	2010	2011	Zmiana w %
Droga powietrzna	25 772 975	25 516 938	28 461 500	11,54
Droga lądowa	9 642 937	11 467 104	11 380 705	-0,75
Kolej	75 154	73 361	60 254	-17,87
Droga morska	2 351 958	2 455 175	3 064 884	24,83
Razem	37 843 024	39 512 578	42 967 343	8,74

Źródło: <http://www.kultur.gov.tr/EN/belge/2-27503/number-of-arriving-departing-foreigners-and-citizens.html>, (6.12.2012)

Niezmiennie najpopularniejszym środkiem transportu, od kilku ostatnich lat, jest samolot. Tą drogą przemieszcza się ponad 25mln osób, chcących wyjechać z Turcji. Drugą pozycją jest droga lądowa z liczbą 9,6 mln. Najmniej popularnym środkiem transportu jest kolej.

3. Wydatki na podróże zagraniczne oraz krajowe

Ruch turystyczny to nie tylko liczba odwiedzających dane miejsce to również liczby przekładające się na konkretne kwoty pieniężne jakie czerpie gospodarka kraju z poszczególnych wpływów.

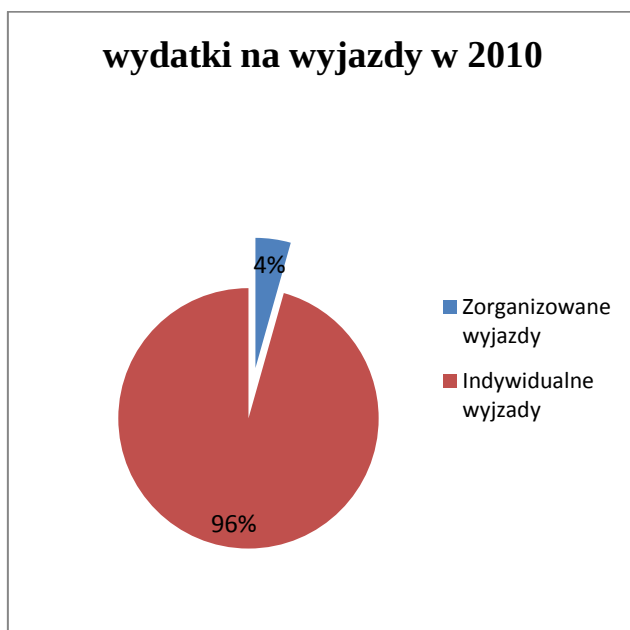
Tab.18 Wpływy z turystyki od obywateli Turcji w latach 2002-2006

Miesiąc/Rok	2002	2003	2004	2005	2006
Styczeń	76367769	130720842	208019962	232366292	264310796
Luty	94 993 751	154175375	137807364	144 983 509	168832659
Marzec	146767490	114356564	132 514 331	153088541	201030312
Kwiecień	86607171	112500182	153041308	165408086	218604577
Maj	143893029	136499222	147 035 148	173 833 306	210 567 924
Czerwiec	163141950	148180043	155227808	178653395	207781278
Lipiec	372559870	465238331	509095746	584978208	554438933
Sierpień	766971785	912346915	858229622	949635574	849 744 080
Wrzesień	542681226	741803266	743195743	793632728	754237341
Październik	203334332	249084143	279267013	296030201	288968040
Listopad	150248744	194 826 729	212825254	262257994	281 171 894
Grudzień	143 680 785	166789074	227380445	289336128	297234584
Roczny wpływ z turystyki	2891247901	3526520686	3763639744	4224203961	4296922419

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.turkstat.gov.tr (26.05.2011)

Tabela 18 obrazuje wydatki obywateli tureckich na przestrzeni 2002-2006 lat w ujęciu poszczególnych miesięcy. Jak wynika z przedstawionych danych największe wydatki odnotowuje się w miesiącach letnich, natomiast najmniejsze w zimowych. Widać także iż poziom wydatków z roku na rok rośnie.

Wydatki na turystykę można również podzielić ze względu na koszty poniesione przy wyjazdach na własną rękę, jak i wyjazdach zorganizowanych.

Ryc.10 wydatki na wyjazdy obywateli Turcji w 2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie

<http://www.kultur.gov.tr/Eklenti/5251,december2011bulletinxlsxls.xls?0> (28.11.2012)

Na potrzeby raportów statystycznych ważne jest by obliczać wydatki jakie ponoszą obywatele danego państwa na konkretne wyjazdy w celach turystycznych.

Tab.19 Wydatki na podróże krajowe wg typu wyjazdu w latach 2009-2011(w mln TRY)

Rok	2009	2010
W sumie	12, 216	13, 844
Zorganizowane wyjazdy	614	606
Indywidualne wyjazdy	11, 603	13, 238

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.turkstat.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id=253
(24.11.2012)

Podział wydatków krajowych turystów dzieli się na dwie kategorie: wydatki na zorganizowane wyjazdy oraz wydatki na indywidualne wyjazdy. Według przeprowadzonych badań większość wydatków przypada na indywidualne wyjazdy 95,6% z liczbą 13 mld 238 mln TRY w 2010 roku, natomiast zorganizowane wyjazdy to 4,4%, czyli około 606 mln TRY.

3.Ulubione destynacje mieszkańców analizowanego kraju

Brak danych na temat destynacji turystycznych mieszkańców Turcji, prawdopodobnie ze względu na małą liczbę osób wyjeżdżających poza granice swojego kraju na wypoczynek.

III. Znaczenie badanego rynku dla Polski/regionu

1. Analiza przyjazdów do Polski

Badania przyjazdowej turystyki zagranicznej do Polski są prowadzone przez Instytut Turystyki w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej; finansuje je Ministerstwo Gospodarki i Pracy. Przedmiotem tych badań są: charakterystyka turystów zagranicznych odwiedzających Polskę, charakterystyka ich pobytu w Polsce, czy określenie wielkości i struktury wydatków. Uzyskane wyniki stanowią bazę źródłową do szczegółowych analiz turystyki przyjazdowej, badania trendów turystyki przyjazdowej, wykorzystywania materiałów dla międzynarodowych organizacji zajmujących się statystyką turystyki.

Podstawowym wskaźnikiem w takich badaniach i raportach jest liczba przyjazdów turystów do Polski.

Tab.20 Przyjazdy turystów do Polski w latach 2000-2006

Kraj/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ogółem	84514.9	61431.3	50734.6	52129.8	61917.8	64606.1	65114.9
Niemcy	48902.7	31010.5	23654.7	25456.5	34122.1	37436.3	37192.1
Czechy	11985.0	9276.1	8313.2	8826.9	9285.8	7855.4	7101.5
Kraj/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ukraina	6184.4	6417.7	5853.5	4829.8	4523.0	5278.9	5641.9
Turcja	18.6	19.1	20.8	22.8	27.9	34.4	39.3

Źródło: Zagraniczna turystyka przyjazdowa do Polski w 2006 roku, Ministerstwo sportu i Turystyki, Instytut Turystyki, Warszawa 2007, s.30

Tabela 20 przedstawia liczbę przyjazdów turystów do Polski w latach 2000-2006. Liczba turystów z Turcji systematycznie się zwiększa od roku 2000. W porównaniu do 2005 roku w 2006 Polskę odwiedziło 15% więcej tureckich obywateli.

Wśród danych liczbowych obrazujących liczbę przyjazdów do naszego kraju ważne jest również uchwycenie dynamiki zmian, która doskonale prezentuje się w wyrażeniach procentowych.

Tab.21 Procentowe zmiany w przyjazdach do Polski w latach 2005-2006

	Przyjazdy		Zmiany
	2005	2006	w %
Ogółem	64606,1	65114,9	0,8
Niemcy	37436,3	37192,1	-0,7
15 UE bez Niemiec	2066,4	2430,4	17,6
Słowacja	3378,1	3421,9	1,3
Turcja	34,4	39,3	14,2
Chorwacja	35,3	35,6	1,0
Pozostałe zamorskie	162,6	186,4	14,7
Pozostałe europejskie	23,7	27,3	15,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.intur.com.pl 02.12.2012

Tabela 21 przedstawia zmiany wyrażone w % w przyjazdach cudzoziemców do Polski na przestrzeni 2005/2006. Turcja zanotowała wyraźny wzrost przyjazdów do naszego kraju (14,2%) w porównaniu do 2005 roku.

Wraz z liczbą podróży do danego państwa można wyodrębnić liczbę zakwaterowań, która nieodmiennie wiąże się z tą kategorią.

Tab. 22 Liczba zakwaterowań turystów zagranicznych w Polsce z wybranych państw w latach 2003-2006

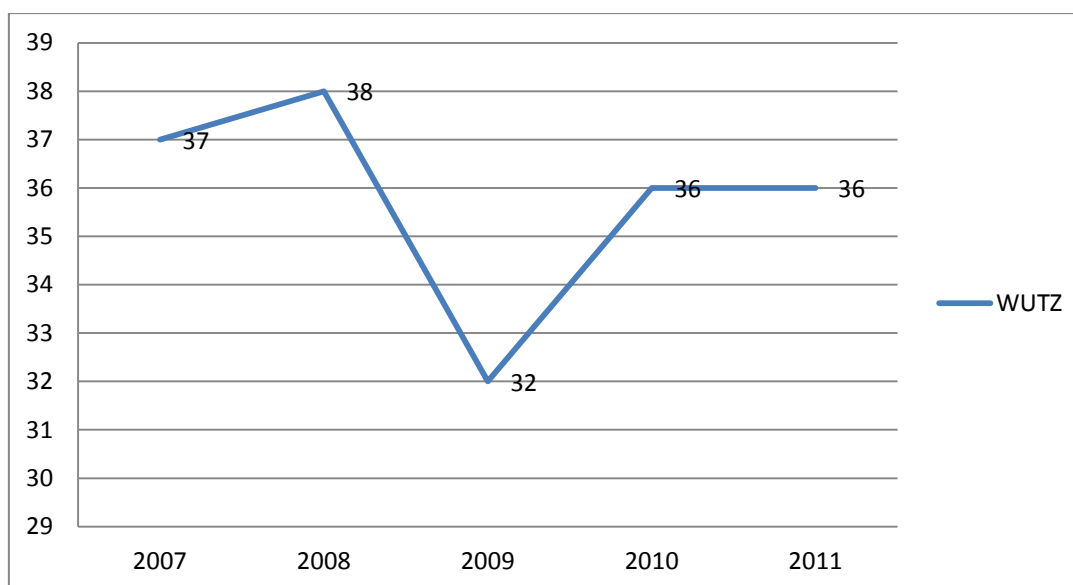
Państwo/Rok	2003	2004	2005	2006
Turcja	<u>6,8</u>	<u>8,4</u>	<u>10,1</u>	<u>10,9</u>
Niemcy	1166,9	1378,9	1487,2	1305,8
Wielka Brytania	164,6	217,4	274,5	334,3
Austria	52,1	57,6	59,9	59,2
Włochy	150,4	184,6	211,7	217,2
Ukraina	162,9	153,5	151,0	169,4
Białoruś	103,0	90,5	95,7	100,9
Republika Czeska	50,3	60,8	66,0	72,8
Rosja	170,8	170,5	197,5	226,7
Szwecja	87,1	101,1	112,6	119,7
Belgia	43,8	54,5	59,2	57,7
Francja	152,9	182,0	206,7	193,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.intur.com.pl 29.05.2011

Tabela 22 przedstawia ilość zakwaterowań turystów z poszczególnych krajów w latach 2003-2006. Tureccy turyści wraz ze wzrostem liczby podróży zwiększyła również liczbę zakwaterowań, która z biegiem lat systematycznie rosła (od 6,8 w 2003 roku do 10,9 w 2006 roku).

4.WUTZ (Wskaźnik Użyteczności Turystyki Zagranicznej)

Międzynarodowy ruch turystyczny, z uwagi na swój wieloraki charakter, mierzony jest szeregiem wskaźników, które pozwalają na budowę rankingów rynków narodowych ze względu na wybrane cechy. Takie ujęcie jest jednak ciężkie do badania użyteczności danego kraju, dlatego też stosuje się uniwersalny wskaźnik określany mianem WUTZ.

Ryc.11 Wskaźnik użyteczności turystyki zagranicznej WUTZ na lata 2007-2011 dla Turcji

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.pot.gov.pl/dane-i-wiedza/badania-i-analizy/> (07.11.2012)

Jak wynika z danych przedstawionych w powyższym wykresie można stwierdzić, że Turcja przez ostatnie lata nie zmieniała znacząco swojej pozycji wśród krajów analizowanych w dokumentach przedstawiających WUTZ w latach 2007-2011. Daje to podstawy do stwierdzenia, że Turcja jest krajem trzeciorzędnym, a nawet nieistotnym, o słabej dynamice i niskiej atrakcyjności dla Polski

Ze względu na ograniczony potencjał i niskie znaczenie Turcji na rynku polskim (wg. wskaźników WUTZ) nie umieszczono Turcji w macierzy atrakcyjności i potencjału rynków (macierzy GE).

3. Zaangażowanie marketingowe Polski/regionu na danym rynku i zaangażowanie marketingowe danego kraju w Polsce:

Na podstawie dostępnych danych trudno ocenić zaangażowanie marketingowe Turcji na rynku polskim, jak i Polski na rynku tureckim. Turcja jest krajem, w którym nie występują specjalnie znaczące polskie działania marketingowe (nie ma np. ośrodków zagranicznych POT w Turcji).

Mimo braku działań Polski na rynku tureckim, odnotowuje się liczne spotkania na terenie Polski mające na celu szerszą promocję turystyczną naszego kraju na rynkach międzynarodowych więc także w Turcji. Jedynym z takich eventów była V edycja *Meet Poland*, która odbyła się 29-30 września 2011. Udział w imprezie wzięło prawie 70 kupujących z 22 krajów świata. Odbyło się ponad 2 tys. spotkań biznesowych polskiej i zagranicznej branży turystycznej. W workshope wzięli udział zagraniczni organizatorzy turystyki przyjazdowej do Polski z 35 krajów: np. Anglia, Austria, Belgia, Chiny, Cypr, Czechy, Szwecja, a także **Turcja**. Organizatorem *Meet Poland* jest Polskie Konsorcjum Turystyki Przyjazdowej, w skład którego wchodzi: Forum Turystyki Przyjazdowej, Izba Gospodarcza Hotelarstwa Polskiego, Polska Izba Turystyki Oddział Mazowiecki, Stowarzyszenie Zarządców Obiektów Rekreacyjno Turystycznych, TTG Event, Warszawska Izba Turystyki³¹.

Natomiast Turcja jako kraj recepcyjny stosuje głównie kampanie reklamowe, o zasięgu międzynarodowym. Również w Polsce (na przestrzeni ostatnich lat) można było zobaczyć takie kampanie. SPC House of Media od 8 lat planuje kampanie reklamowe Turcji. Kampania wizerunkowa Turcji:

- Realizacje w latach 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010, 2011
- Budżet: średnio ok. 4,5 mln zł netto
- Media w kampanii: telewizja, prasa, kino, outdoor oraz internet

Efektom kampanii tylko w jej pierwszych 2 latach był wzrost liczby Polaków spędzających wakacje w Turcji średnio o 27%.³²

4. Analiza wyjazdów Polaków do analizowanego kraju

Turcja jest szeroko reklamowana przez biura podróży, jako miejsce wymarzone na letni wypoczynek. Dlatego też jest to kraj popularny wśród Polaków i chociaż nie jest na pierwszym miejscu w rankingach popularności to z biegiem lat coraz bardziej rozwija się oferta wyjazdów turystycznych do tego kraju.

³¹ Źródło: <http://www.pot.gov.pl/wiadomosci-z-pot/meet-poland-2011/>

³² Źródło: <http://www.spchouseofmedia.pl/index.php?strona=turckie-ministerstwo-turystyki>

Tab.23 Wyjazdy Polaków do Turcji (w mln)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Turcja	0,10	0,10	0,10	0,15	0,15	0,25	0,35

Źródło: <http://www.intur.com.pl/polacy.php?o=1&t1=13> 19.12.2012

Polacy najchętniej w czasie swych podróży do Turcji korzystali samolotów, bo aż 363,190tys turystów, na drugim miejscu z podróży transportem lądowym tj. 36,806tys turystów. Trzecie miejsce zajęły podróże transportem morskim 28,085tys, a na końcu koleją z liczbą 194 turystów przyjeżdżających³³.

a) Pozycja na tle regionu i subregionu

Turcja to kraj należący wg. podziału UNWTO do Regionu Europejskiego, a konkretnie do subregionu Europy Południowej-Śródziemnomorskiej. W tym subregionie znajdziemy również takie kraje jak Hiszpania, Portugalia, Włochy, Grecja, Chorwacja, Słowenia, Malta, Macedonia, Gibraltar, San Marino, Cypr, Izrael.

Tab.23 Top 5 krajów subregionu Europy Południowej-Śródziemnomorskiej wg przychodów z turystyki (w US\$ mln)

Kraj	2010	2011
1.Hiszpania	52.525	59.892
2.Włochy	38.786	42.999
3.Turcja	20.807	23.020
4.Grecja	12.742	14.623
5.Portugalia	10.077	11.339

Źródło: raport „UNWTO Tourism Highlights 2012 Editions”

Według raportu UNWTO Turcja w swoim regionie zajmuje 3 miejsce pod względem osiąganych przychodów z turystyki. Wyrzedzają ją jedynie Włochy i Hiszpania, które są jednymi z najpopularniejszych destynacji w Europie. Dzięki naciskowi na marketing i promocji Turcji na rynkach międzynarodowych zwiększył się napływ turystów do kraju, a w związku z tym i przychody rosną.

Tab.25 Top 10 krajów wg liczby przyjazdów turystów w 2011 roku

Kraj	1.Francja	2.USA	3.Chiny	4.Hiszpania	5.Włochy	6.Turcja	7.UK	8.Niemcy	9.Malezja	10.Meksyk
2011 rok	79.5	62.3	57.6	56.7	46.1	29.3	29.2	28.4	24.7	23.4
zmiana 2010/2011 w %	3.0	4.2	3.4	7.6	5.7	8.7	3.2	5.5	0.6	0.5

Źródło: raport „UNWTO Tourism Highlights 2012 Editions” s.6

Turcja znajduje się w światowych rankingach turystycznych na jednym z najlepszych miejsc pod względem nie tylko przychodów, lecz również pod względem liczby przyjazdów. W porównaniu z poprzednim rokiem, obecnie kraj ten przesunął się jeszcze wyżej w rankingu 10 najbardziej odwiedzanych państw nie tylko w Europie, lecz również na całym świecie.

³³ Dane za rok 2010 na podstawie danych Ministerstwa Kultury i Turystyki www.kultur.gov.tr

b) Brak dostępu do danych na temat wielkości, strukturze, dynamice oraz prognozie dochodów analizowanego kraju z tytułu przyjazdów Polaków.

V. Analiza SWOT danego rynku:

Mocne strony Turcji:

- ☐ Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna
- ☐ Duża ilość atrakcji turystycznych zarówno antropogenicznych jak i przyrodniczych
- ☐ Rozwinięta linia brzegowa, dostęp do 4 mórz (Czarne, Marmara, Egejskie, Śródziemne)
- ☐ Wsparcie rządu dla sektora turystycznego
- ☐ Wykwalifikowana kadra pracowników

Słabe strony Turcji:

- ☐ Wysokie koszty pobytu poza sezonem
- ☐ Rosnące koszty
- ☐ Unikanie płacenia podatków wśród grupy mniejszych przedsiębiorców
- ☐ Położenie na terenie aktywnym sejsmicznie
- ☐ Stereotypy krążące na temat Turków

Szanse dla Turcji:

- ☐ Ukryty potencjał w innych rodzajach turystyki (nie tylko wypoczynkowej) np. zdrowotna, biznesowa
- ☐ Możliwości związane z wykształceniem profesjonalnych pracowników
- ☐ Promocja kraju na rynkach międzynarodowych
- ☐ Przyszłe ułatwienia dla przedsiębiorców w przepisach prawnych
- ☐ Przyciąganie i promowanie Turcji, jako kraju przyjaznego dla zagranicznych inwestorów

Zagrożenia dla Turcji:

- ☐ Kryzys gospodarczy w Europie
- ☐ Rosnące ceny
- ☐ Zagrożenie atakami terrorystycznymi (sprawa walczących Kurdów)
- ☐ Sąsiedztwo krajów zagrożonych konfliktami zbrojnymi
- ☐ Wzrost konserwatyzmu islamskiego wśród mieszkańców

VI. Prezentacja przykładowej oferty dla danego segmentu demograficzno-społecznego

Segment demograficzno- społeczny: rodziny z dziećmi

Biuro podróży: Wezyl

Miejsce: Turcja / Riwiera Turecka / Alanya

Rodzaj: Krizantem Hotel *****

Wyżywienie: All Inclusive

Dojazd: samolotem

Wyjazd: 16 października 2013 07:25 Warszawa 11:05 ANTALYA

Powrót: 20 października 2013 19:40 ANTALYA 21:25 Warszawa

Liczba dni: 7 dni

Cena

Cena za osobę dorosłą: 1 594 zł

Kalkulacja ceny dla dwóch osób dorosłych (dziecko gratis)

Pokój 3 osobowy (standardowy+ dostawka) - 4 078 zł

Dodatkowe ubezpieczenie (warunki / zakres) - 65 zł za wycieczkę

Hotel

Hotel składa się z trzech budynków, posiada duże i przestronne pokoje. Kategoria 4*. Data otwarcia 1990 r. Odnowiony w 2004 r. Położenie: Obagol, 4 km od Alanyi, 127 km od lotniska. Hotel usytuowany na powierzchni 5 800 m².

W hotelu: Restauracja w budynku, restauracja na wolnym powietrzu, 3 bary, sala konferencyjna, winda, 3 baseny odkryte (210, 175, 100 m²), zjeżdżalnia wodna. W 3 budynkach 65 pokoi standardowych (2 dla niepełnosprawnych), 38 pokoi rodzinnych (2 sypialnie połączone drzwiami), klimatyzacja indywidualna, wanna lub prysznic, suszarka, telefon, TV, sejf (płatny), minibar (płatny), terakota, balkon.

Dla dzieci: brodzik, zjeżdżalnia wodna, plac zabaw, miniklub (3-12 lat), animacje, posiłki dla dzieci, krzeselka w restauracji, łóżeczka (na życzenie).

Plaża

Plaża 50 m od hotelu, prywatna, piaszczysto-żwirowa z kamienistym zejściem do morza, 250 m długości. Parasole i leżaki bezpłatne, materace płatne. Brak ręczników plażowych. Przejście do plaży przez ulicę lub tunelem. Na plaży bar bezalkoholowy.

Wyżywienie

All Inclusive (10:00-24:00).

Posiłki: śniadanie, późne śniadanie, obiad, przekąski, podwieczorek, kolacja³⁴.

Powyższa oferta jest skierowana do rodzin z dziećmi, co w świetle wcześniejszych analiz jest trafnie stworzonym produktem, który można znaleźć na polskim rynku turystycznym. Oferta ta jest jedną z wielu tym podobnych ponieważ Turcja, jako destynacja turystyczna spełnia kryteria osób chcących spędzić wakacje wraz ze swoimi dziećmi. Przystępne ceny, rozwinięta infrastruktura oraz specjalne udogodnienia z łatwością znajdują swoich nabywców.

³⁴ Źródło: <http://www.wakacje.pl/oferty/turcja/riwiera-turecka/alanya/krizantem-17256.html?od-2013-10-16,do-2013-11-28,4-dni,2dorosle-1dziecko-10lat>

Podsumowanie

Turcja to kraj uważany za swego rodzaju pomost łączący dwa kontynenty- Azję i Europę. Stambuł natomiast to jedyne na świecie miasto leżące na styku dwóch kontynentów. Turcja to kraj o wielkiej różnorodności kulturowej, która przejawia się w architekturze, czy stylu życia. Dzięki takim warunkom w Turcji dobrze czuje się turysta z Europy jak i z każdej innej części świata. Jeśli dodać do tego niezliczoną ilość atrakcji turystycznych, to wszystko stawia ten kraj wśród najpopularniejszych destynacji turystycznych na całym świecie.

Analiza wszystkich zamieszczonych w tej pracy danych pozwala stwierdzić, iż jest to zdecydowanie kraj recepcyjny. Co roku wybierany przez większą liczbę turystów. Liczba turystów odwiedzających Republikę Turecką z roku na rok się zwiększa. Od wczesnych lat osiemdziesiątych, kiedy to nastąpiły gwałtowne zmiany w prawie dotyczącym sektora turystycznego, kraj ten zanotował zwiększenie się liczby osób chętnych na wypoczynek w tym kraju. Turcja zajmuje szóstą pozycję w rankingu krajów najczęściej odwiedzanych przez turystów wg UNWTO w roku 2011.

Turcja na rynku polskim, na dzień dzisiejszy nie ma znaczenia. Jednak biorąc pod uwagę ciągle rosnącą liczbę odwiedzających z tego kraju można stwierdzić, iż w przyszłości kraj ten stanie się bardziej znaczącym dla polskiego rynku turystycznego. Natomiast większe znaczenie przedstawia Turcja, jako jedna z popularniejszych destynacji turystycznych Polaków.

Na podstawie dostępnych informacji rynek turystyczny Turcji w ostatnich latach systematycznie się rozwija. Jest to spowodowane nie tylko promocją kraju na rynkach zagranicznych, lecz również pomocą ze strony rządu. Osobne ministerstwo ds. turystyki prowadzi szeregi programów sprzyjającym ochronie jak i rozwojowi miejsc atrakcyjnych turystycznie. Wszystkie te działania na pewno stanowią dobrą drogę ku rozwojowi turystyki w tym kraju.

Bibliografia

Pozycje drukowane:

1. Brzozowski S.: *Imperium gościnności*. „Voyage” 2008, nr 6
2. Kruczek Z.: *Europa. Geografia turystyczna*. Wydanie II. Wyd. Proksenia. Kraków 2005
3. Zranek P.: *Turcja, od Bodrum do Alanyi*. Wyd. Delfy. Gdynia 2007
4. IstvanYear V no.1, vol. 9, May 2012 ISSN 2065-0817, E-ISSN 2065-1198 Article no. 09106-105 http://gtg.webhost.uoradea.ro/PDF/GTG-1-2012/6_105_Istvan.pdf
5. *Kapadocja*. Ministerstwo Kultury i Turystyki w Turcji. Ankara 2006. Polska wersja językowa Spc House of Media
6. *Podróże Marzeń. Turcja*, pod red. J. Zaborowska. Wyd.Mediaprofit. Warszawa 2005
7. *Przewodnik wiedzy i Życia*. Stambuł. Pod red. B. Jagoszewska, H. Kamińska. Wiedza i Życie, Warszawa 1999
8. *Riwiera Turecka - Marco Polo*. wyd. Pascal. Bielsko Biała 2001
9. *Turcja. Cuda Świata*. pod red. J. Szanderska. New Media Concept, Warszawa 2008
10. Turkish Tourism Industry Report January 2010, www.invest.gov.tr
11. UNWTO World Tourism Barometr; Volume 8, No.3, October 2010
12. *Wielki Encyklopedyczny Atlas Świata*. Tom 9. PWN, Warszawa 2006

Strony www:

1. www.ars.els-cdn.com/content/image/1-s2.0-S0966692312002128-gr3.jpg
2. www.encyklopedia.pwn.pl
3. www.gtg.webhost.uoradea.ro/PDF/GTG-1-2012/6_105_Istvan.pdf
4. www.intur.com.pl
5. www.invest.gov.tr
6. www.kultur.gov.tr
7. www.mapas.owje.com/maps/8721_turkey-administrative-divisions-map
8. www.pot.gov.pl
9. www.spchouseofmedia.pl/index.php?strona=turckie-ministerstwo-turystyki
10. www.travelway.pl/przewodnik/Turcja/turcja_mapa.gif
11. www.turcja.org.pl
12. www.turkeytravelplanner.com
13. www.turkstat.gov.tr
14. www.tursab.org.tr
15. www.wakacje.pl

Spis rycin:

Ryc. 1 Mapa przedstawiająca aktualne granice Republiki Tureckiej

Ryc. 2 Aktualny podział administracyjny Turcji.

Ryc.3. Dynamika i ranking liczby odwiedzających Turcję w latach 2008-2011 ze względu na narodowość

Ryc. 4 Liczba przyjazdów obcokrajowców i obywateli do Turcji w latach 2008-2011

Ryc. 5 Przyjazdy obcokrajowców do Turcji w 2011 ze względu na cel wizyty

Ryc.6 Przyjazdy do Turcji ze względu na rodzaj drogi transportu (droga powietrzna, lądowa, kolei oraz morska)

Ryc.7 Prowincje tureckie koncentrujące większość międzynarodowych przyjazdów

Ryc.8 Wyjazdy zagraniczne obywateli Turcji w latach 2007-2011

Ryc.9 Liczba noclegów wg. rodzaju zakwaterowania w latach 2009-2010 (w tys.)

Ryc.10 wydatki na wyjazdy obywateli Turcji w 2010

Ryc.11 Wskaźnik użyteczności turystyki zagranicznej WUTZ na lata 2007-2011 dla Turcji

Spis tabel:

Tab.1 Główne turystyczne regiony Turcji

Tab.2 Miejsca zakwaterowania w Turcji z licencją Ministerstwa Kultury i Turystyki w latach 1983-2008

Tab.3 Międzynarodowe łańcuchy hotelowe w Turcji

Tab.4 Znaczenie transportu w 2006 roku

Tab. 5 Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne gospodarki

Tab.6 Główne destynacje turystyczne w Turcji ze względu na liczbę odwiedzających (w2009)

Tab.7 Liczba przyjezdnych obcokrajowców w latach 2001-2010 (w mln)

Tab.8 Podział liczby przyjezdnych ze względu na typ zakwaterowania oraz średnią ilość spędzanych nocy w 2011

Tab.9 Obywatele mieszkający za granicą odwiedzający Turcję wg celu wizyty 2011

Tab.10 Procentowy udział dochodów z turystyki w PKB

Tab.11 Top 5 prowincji tureckich ze względu na międzynarodowe przyjazdy w miesiącach zimowych 2010/2011 (jako procent wszystkich przyjazdów do Turcji)

Tab.12 Top 5 prowincji tureckich ze względu na międzynarodowe przyjazdy w miesiącach lipiec- sierpień 2010 (jako procent wszystkich przyjazdów do Turcji)

Tab.13 Liczba biur podróży w Turcji

Tab. 14 Miesięczna liczba wyjazdów zagranicę obywateli tureckich w latach 2002-2006

Tab.15 Liczba wyjazdów krajowych ze względu na cel wizyty w latach 2009-2010 (w tys.)

Tab.16 Ilość noclegów u krajowych odwiedzających w 2010 i 2011

Tab.17 wyjazdy z Turcji w latach 2009-2011 ze względu na środek transportu

Tab.18 Wpływy z turystyki od obywateli Turcji w latach 2002-2006

Tab.19 Wydatki na podróże krajowe wg typu wyjazdu w latach 2009-2011(w mln TRY)

Tab.20 Przyjazdy turystów do Polski w latach 2000-2006

Tab. 21 Procentowe zmiany w przyjazdach do Polski w latach 2005-2006

Tab. 22 Liczba zakwaterowań turystów zagranicznych w Polsce z wybranych państw w latach 2003-2006

Tab.23 Wyjazdy Polaków do Turcji (w mln)

Tab.24 Top 5 krajów subregionu Europy Południowej-Śródziemnomorskiej wg przychodów z turystyki (w US\$ mln)

Tab.25 Top 10 krajów wg liczby przyjazdów turystów w 2011 roku

„Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków poświęconej realizacji przedmiotu „Rynki turystyczne i rekreacyjne”. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie z obowiązującymi zasadami i nie narusza niczyich praw autorskich.”